

Стажецька О.
магістрантка II курсу
спеціальності 106 Географія
Науковий керівник – доц. Кузишин А. В.

ГЕОГРАФІЯ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПРИБУТТІВ В УКРАЇНУ

Вступ. Туристичні потоки виступають індикатором функціонування туристичного ринку, який вважається досить гнучким, оскільки швидко реагує як на зміни туристичного попиту та пропозиції, так і на зміни середовища (політичні, соціальні, економічні, географічні, соціокультурні). Під час дослідження нами ставилась мета вивчити зацікавленість Україною іноземцями шляхом оцінки географії країн їх походження.

Дана проблематика розглядалася в дослідженні Н. Погуди, О. Розметова (2018), які зосередили увагу на аналізі туристичних потоків, діагностиці основних показників діяльності суб'єктів туристичної діяльності (кількості туристів обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності та доходів туристичних підприємств за категоріями юридичних та фізичних осіб) [6]. О. Король своє дослідження даної проблематики зосередив на формуванні туристичних потоків під впливом транспортно-географічного положення, кліматичних умов та рівня добробуту населення [1]. К. Снігур дослідила динаміку та структуру міжнародних туристичних прибуттів до країн Європи, проаналізувавши їх сучасний стан та визначивши напрямки удосконалення [5]. А. Кузишин досліджує основні показники розвитку туризму в країнах Європейського туристичного регіону щодо туристичної активності та туристичної дохідності в розрізі субрегіонів Європейського туристичного регіону та здійснює оцінку країн-лідерів досліджуваних територій за згаданими показниками. Визначивши прогностичні тенденції їх розвитку, в найближчій перспективі, автор наголошує, що Європейський туристичний регіон залишається найбільш значущим за показниками туристичних прибуттів та туристичних доходів. Також в його дослідженнях охарактеризовано привабливість України для туристичних регіонів світу шляхом оцінки туристичних прибуттів через призму виділення країн-лідерів в кожному з них. Це дозволяє аналізувати місце України в туристичних потоках цих територій. Окрему увагу приділено потокам туристів в межах самої країни та зроблено аналіз найбільш привабливих територій для іноземних туристів в розрізі обласних регіонів [2, 3, 4, 7].

Виклад основного матеріалу. В 2017 р. Україну відвідали представники більш ніж 130 країн. Серед країн-лідерів за кількістю відвідувачів були Молдова (4435,6 тис. осіб), Білорусь (2727,6 тис. осіб), Росія (1464,8 тис. осіб), Польща (1144,2 тис. осіб), Угорщина

(1119,4 тис. осіб), Румунія (791,1 тис. осіб), Словаччина (366,2 тис. осіб), Туреччина (270,7 тис. осіб), Ізраїль (261,5 тис. осіб), Німеччина (209,4 тис. осіб), США (153,8 тис. осіб). Відрадно, що цей перелік останніми роками доповнили представники Азербайджану (96,0 тис. осіб), Італії (84,6 тис. осіб), Великої Британії (78,6 тис. осіб), Литви (75,6 тис. осіб), Франції (61,0 тис. осіб), Чехії (67,7 тис. осіб). До війни, в 2012 р. географія іноземних туристів суттєво відрізнялася: Росія (9526,7 тис. осіб), Молдова (4849,1 тис. осіб), Білорусь (3091,8 тис. осіб), Польща (1404,1 тис. осіб), Румунія (791,3 тис. осіб), Угорщина (742,4 тис. осіб), Словаччина (476,6 тис. осіб), Німеччина (274,1 тис. осіб), США (134,1 тис. осіб), Узбекистан (185,5 тис. осіб), Туреччина (117,1 тис. осіб), Ізраїль (107,1 тис. осіб), Азербайджан (101,2 тис. осіб). Позитивним трендом слід вважати те, що збільшилась кількість прибуттів з країн ЄС та світу, негативом слід вважати загальне скорочення кількості тих, хто прибув в країну [7].

Свої особливості характерні для розподілу туристів за туристичними регіонами світу (за методологією UNWTO). В кожному з шести туристичних регіонів нами за рейтингом було обрано по п'ять країн-лідерів за кількістю туристів, які прибували в країну в 2006, 2012 та 2017 рр. Є кілька туррегіонів, в яких лідери за весь не змінювалися (країни Американського, Південноазійського та Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону). В решті регіонів топ країн-лідерів за вказаний період зазнав мінімальних змін.

На увагу заслуговують показники частки туристів, що представляють п'ять країн лідерів за прибуттями в Україну в кожному туристичному регіоні за вказаний період.

З Європейського туристичного регіону прибуває основна кількість туристів (близько 98% всіх прибуттів в країну) – це усталений тренд. Але якщо в 2006 р. на топ-п'ятірку за прибуттями (Росія, Польща, Молдова, Білорусь та Угорщина) в Україну припадало майже 90%, в 2012 р. цей показник зменшився до 86,5%, а в 2017 р. – до 68%. Це не свідчить про скорочення інтересу до України (винятком є росіяни, що в умовах війни – природньо), а радше є свідченням розширення зацікавленості з боку інших держав регіону, що однозначно є позитивним сигналом. Черговий беззаперечний факт – збільшення числа країн регіону, з яких прибувало понад 50 тис. туристів – 2006 р. – 13 країн, 2012 р. – 20 країн, 2017 р. – 14 країн (тут слід наголосити на факторі війни на сході України, який безумовно є стримуючим елементом функціонування туристичного ринку).

В цьому ж контексті цікавим є аналіз числа туристів з країн ЄС. В 2006 р. з цих країн прибуло 6681,4 тис. осіб, що складало 35,3% від

числа прибулих з Європейського туристичного регіону. В 2012 р. цей показник складав 4324,5 тис осіб або 31,1% від числа європейських туристів. Таким чином можна констатувати, що Європейський туристичний регіон відіграє домінуючу роль в формуванні туристичних потоків і відбулася певна переорієнтація туристів – з початку ХХІ ст. до 2017 р. зменшується кількість російських та білоруських туристів і водночас зростає число туристів з країн ЄС та інших держав Європи, які традиційно привозять більше коштів в країну (дохідність від одного туристичного прибуття вища).

Американський туристичний регіон – другий за кількістю туристів, що приїжджають в Україну, хоча їх кількість не надто велика. Топ-лідери за прибуттями – стабільні (США, Канада, Бразилія, Аргентина, Мексика) і саме на них припадає 98-99% прибуттів з цього регіону. Щоправда, слід наголосити, що і в інші країни світу ці держави відряджають основну кількість туристів з Американського туристичного регіону.

Основні туристоутворюючі країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону – стабільні (Китай, Південна Корея, Японія, Австралія, В'єтнам), але їх частка в загальному потоці зменшується (2012 р. – 87,5%, 2017 р. – 78%), що можна вважати позитивним трендом щодо розширення числа туристів з цього регіону в світі загалом і числом тих, хто зацікавився Україною зокрема (загальний показник прибуттів за вказаний період зріс на 85% і має постійну позитивну тенденцію).

Інші туристичні регіони світу розглядають Україну як перспективний напрямок міжнародних туристичних прибуттів, з досить стабільним колом туристоутворюючих країн. В Південноазіатському регіоні такими країнами є Індія, Ірак, Пакистан, Афганістан, Бангладеш (послідовність згадування країн відповідає кількості туристів, що приїжджають з цих країн в Україну). В Африканському туристичному регіоні постійно лідируючі позиції за прибуттями займають Марокко, Нігерія, Туніс, а в окремі роки в число країн лідерів попадали Алжир, Мозамбик, Південна Африка та Республіка Кабо-Верде). Для Близькосхідного туристичного регіону країнами-маркерами з даного питання виступають Єгипет, Йорданія, Ірак, Ліван, Сирія та Лівія. Частка трьох останніх туристичних регіонів в міжнародних туристичних прибуттях в Україну мізерна. Цим же можна пояснити мінімалістичні глобалістичні зв'язки між цими країнами та регіонами і це є причиною слабого взаємозв'язку між культурами України та цих регіонів.

Висновки. Ключову роль відіграють туристи з Європейського туристичного регіону, щоправда змінюється рейтинг тих країн, з яких приїжджала основа відвідувачів. Для цього регіону з початком війни

спостерігається зміна країн, які стали туристоутворюючими для України і розширилася географія країн, з яких приїжджали, що загалом позитивно позначається на іміджі країни та підкреслює роль міжнародних туристичних потоків для включення України в глобалістичні процеси. Можна вважати також цікавим сигналом зростання потоку туристів з країн ЄС, що варто оцінювати як пошук нового цікавого ринку для країн цього субрегіону. Інші туристичні регіони досить повільно формують довіру до України шляхом зростання кількості туристичних прибуттів але позитивна тенденція все ж спостерігається.

Список використаних джерел

1. Король О. Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл: монографія / О.Д. Король. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 512 с.
2. Кузишин А. В. Основні показники розвитку туризму в країнах Європейського туристичного регіону на початку XXI століття Актуальні проблеми країнознавчої науки: матеріали V Міжнародна наук.-практ. Інтернет конференція, 2017., С. 48-52. URL: <https://internationalconference2014.wordpress.com/2017/05/11>. (Дата звернення до ресурсу – жовтень 2020).
3. Кузишин А.В., Мариняк Я.О. Оцінка туристичної привабливості Західноукраїнських областей в світлі міжнародних туристичних прибуттів. Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 519-520: Географія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. С. 141-145.
4. Кузишин А.В. Оцінка туристичної привабливості регіонів України для іноземного туризму. Наукові записки ТНПУ. Серія: Географія. Тернопіль, 2009. № 2. С. 76-79.
5. Снігур, К.В. Динаміка чисельності міжнародних туристичних прибуттів до країн Європи/ «Ефективна економіка», 2019. №.10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7233> (Дата звернення до ресурсу – листопад 2020).
6. Погода Н.В., Розметова О.Г., 2018: Сучасний стан туристичного ринку України: оцінка та перспективи розвитку / «Ефективна економіка», 2018, № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6608> (Дата звернення до ресурсу – листопад 2020).
7. Kuzyshyn A. Assessment of tourism flows within the territory of Ukraine from the point of view of sustainable tourism development. Tourism of the XXI century: Global challenges and civilization values : II International scientific and practical conference (Kyiv, June 01, 2020). – Kyiv: KNUTE P. 578-589.

Студенна Ю.

магістрантка II курсу

спеціальності 014 Середня освіта (Географія).

Науковий керівник – доц. Заблоцький Б. В.

СИСТЕМА ОСВІТИ БЕРЕЖАНСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Актуальність дослідження. Світовий досвід останніх років дещо змінив уявлення про можливі шляхи розвитку людства. Якщо раніше вважалося, що провідна роль в економічному розвитку держав належить